

MÚLTIDÉZŐ

VI. ÉVFOLYAM, 2016. KÜLÖNSZÁM

1. Kép - Kövesi kőbalta; 2. kép - Papkerti kőpenge; 3. kép - Egresi agyagedény; 4. kép - Kövesi jelírásos agyagtábla-töredék

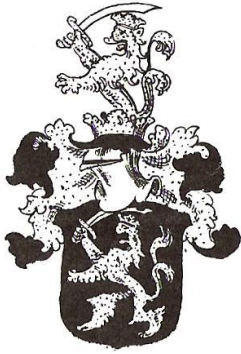

5. kép - Római kori írásos kőtöredék a lipárti templomból; 6. kép - Papkerti fibulák; 7. kép - Papkerti bronztass

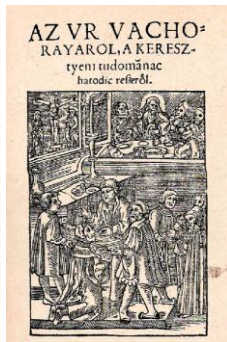

8. kép - Papkerti bronz ujjtöredék; 9. kép - A vasvári Társaskáptalan pecsétje; 10. kép - A lipárti templom mérműves ablaktöredéke; 11. kép - Középkori szobortöredék a lipárti templomból; 12. kép - A lipárti templom középkori Mária szobra

A Múltidéző szerkesztőjét felkérték, hogy véleményezzen egy a településről megjelenő turisztikai kiadványt. Az itt közölt képek szóba sem kerültek, hogy megjelenjenek ebben a kiadványban, ezért állt össze ez a különszám. Az itt látható képanyag (több ezerből lett kiválogatva) egyben előkészület községünk jövőre ünneplendő 800. évfordulónkra. Az első 12 kép a település őskori, ókori és középkori emlékeit mutatja be, a kőbalta és a káptalan pecsét kivételével helyben található.

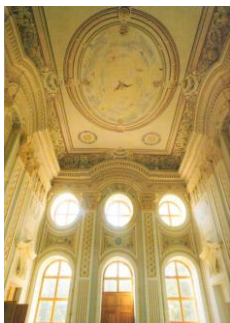
13. kép - A Niczky család címere, 1383; 14. kép - A Mileki család címere, 1418; 15. kép - A Mesterházy család címere, 1440; 16. kép - A Polányi család címere, 1474

17. kép - Enyingi Török Bálint címere, 1537; 18. kép - Az 1613-as szécsényi szinat az Úrvacsoráról; 19. kép - A Gersei Pethő család címere, 1616; 20. kép - A Telekesi Török család címere, 1619; 21. kép - A Hevenessy család címere, 1686

22. kép - Eszterházy Antal, 1708; 23. kép - Schilson címer az Ó-kastély homlokzatán, 1714; 24. kép - A Festetics család címere; 25. kép - Festetics József, 1748; 26. kép - A Festetics sörház, 1751 (rekonstrukció)

27-30. kép - Az Ó-kastély lovagtermének festése Festetics Pál idején, 1760

A birtokos családok címeri következtek, 1708-ban Eszterházy Antal kuruc seregével Szécsényben állomásozott.

31-34. kép - Az 6-kastély kápolnájának mennyezetfestése, Schaller István munkája, 1760

35-kép - Szent Mihály arkangyal mérlegében imádkozó alak az utolsó ítéletkor, a lipárti templom barokk oltáról, 1754; 36. kép - Jákfai Horváth István apát címere a lipárti templomban, 1754; 37-38. kép - A templom bejárata és oltára, 1754; 39. kép - A Stillfried és Rethneitz család címere, 1759

40. kép - Batthyány címer; 41. Kép - Batthyány Tivadar, 1766; 42. kép - Batthyány Alajos és Szapáry Teréz ex librise; 43. kép - Batthyány Alajos műve, 1791; 44. kép - Az Ebergényi család címere, 1782

45-46. kép - Ebergényi István és Lukafalvi Zarka Erzsébet; 47. kép - Egyesített Ebergényi - Késmárky címer az új-kastély homlokzatán; 48. kép - Az első osztrák katonai térkép Lipárral, 1784

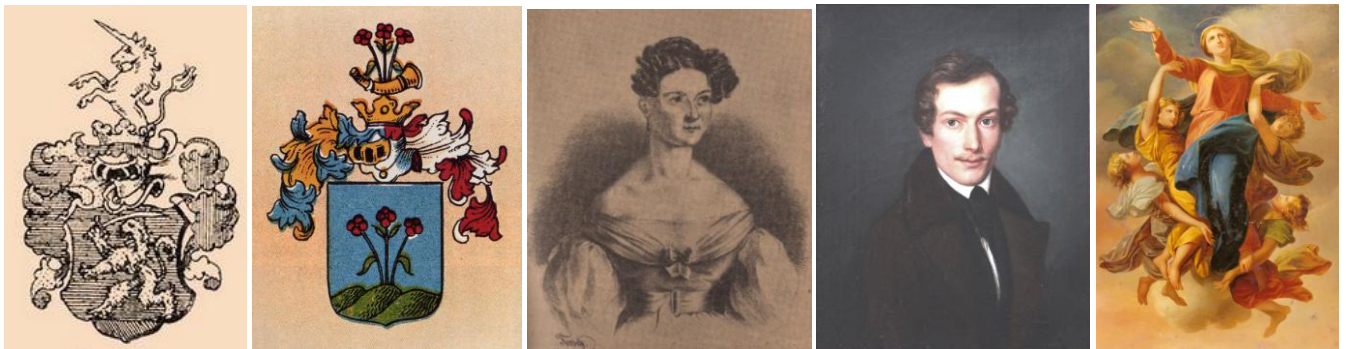
Ismét csak a falu birtokosainak portréit és címereiket láthattuk, illetve Batthyány Alajos egyik művét. Az első osztrák katonai térképtáblán Lipárt Hídveggel és Pereszteggel együtt kiemelten szerepel.

49. kép - Az újkastély a park felől. 50. kép - Copf stílusú cserépkályha az újkastélyban (megsemmisült); 51. kép - Az újkastély angol parkja az 1846-os osztrák katonai térképen; 52. kép - Ugyanez az 1857-es kataszterterképen

53. kép - A káptalan lipárti uradalmi épülete, rekonstrukció; 54. kép - Szendrői Aszalay József térképe Szécsennyel, 1830-38; 55. kép - Schedius Lajos és Blascnek Sámuel Benjámín térképe Lipárttal és Szécsennyel, 1833-36

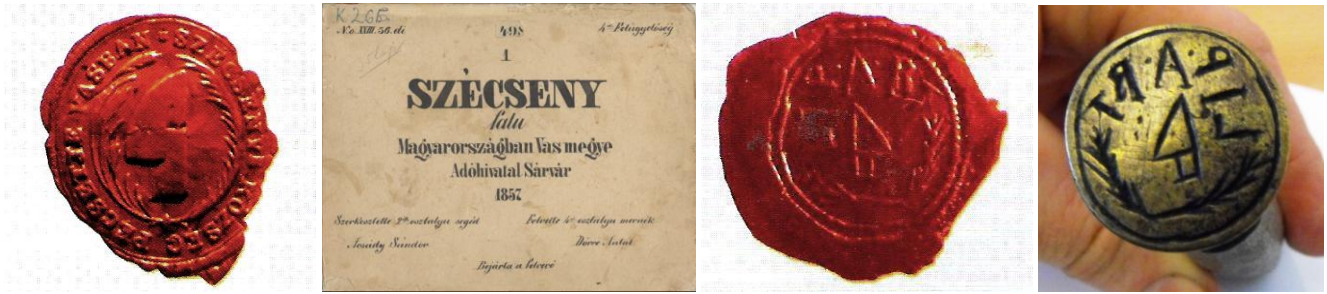

56. kép - A Késmárky család címere, 1812; 57. kép - A Blaskovich család címere, 1837; 58. kép - Karacs Teréz, 1837; 59. kép - Ebergényi Benedek kegyúr, táblabíró, országgyűlési követ; 60. kép - Ferdinánd Lütgendorff „Mária mennybevétele” főoltárképe (Nicolas Poussin másolat) a szécsényi templomban, 1837

60. kép - Ignaz Fischer „Szent István” képe a szécsényi templomban; 61-62. kép A szécsényi templom zászlóképeinek részletei, a sárkányölő Szt. György és a kis Jézus; 63. kép - Ebergényi Benedek emléktáblája a szécsényi templomon, 1855

Az Ebergényi családdal rokonságba kerülő családok címeit láthattuk. Karacs Teréz 1837-ben Ebergényi Viktor családjának volt a vendége, közel egy évig.

64. kép - Szécseny viaszpecsétje; 65. kép - Szécseny kataszterterképe, 1857; 66-67. kép - Lipárt viaszpecsétje és nyomója

68. kép - Az Almássy család címere, 1856; 69. kép - Ebergényi Júlia, 1868; 70. kép - Chorinsky Gusztáv; 71. kép - A III. osztrák katonai érkép Szécsennyel

72. kép - Szabó Lőrinc plébános; 73. kép - Gombkötő Rozália és Csapó János esküvői emléke, 1902; 74. kép - Szécsenyi képeslap, 1904; 75. kép - Lipárti képeslap a múlt század elejéről

76. kép - A Vasszécsenyi Tűzoltó Egyesület táblája; 77-78. kép - A Lipárti Tűzoltó Egyesület

A kiegyezés után Szécsenyre a világsajtó is felfigyelt Ebergényi Júlia elhíresült szerelmi gyilkossága, majd pere után, pedig ekkorra az Ebergényiek épp nemzetközi szinten is szalonképessé váltak. A 19. század végén a modernizációt immár a vasút hozta, évi négy országos vásárt és rendezhetett Vasszécseny. A 20. század elejére teljesen árva maradt az utolsó szécsenyi Ebergényi sarj, Ebergényi Margit, a patrónusi szerepet a tanai földbirtokos Ambrózy Teréz vállalta magára. Mindkét templomnak bőkezű adakozója volt, a tűzoltó egyesületeket is támogatta. Ekkor virágzott ki az egyesületi élet is a településeken. Az I. világháború mindkét községben megtizedelte a férfi lakosságot. A háború és a kommun után lassan indult újra a mindennapi élet.

79. kép - Ambrózy Teréz; 80. kép - Ambrózy Teréz jelvénye a Lipárti Tűzoltó Egyesület zászlórúdján; 81. kép - A Lipárti Tűzoltó Egyesület zászlója; 82. kép - 1910-es térképen Vasszécsény és Lipárt

83-84. kép - A szécsényi iskola osztályképei, a jövő záloga

85. kép - A Hauxthausen címer; 86. kép - Vasszécsény kataszterterképének fedlapja, 1916; 87. kép - Lipárt közég táblája; 88. kép - Mária szobor Lipárt határában, Torjay Valter festménye

89. kép - Koroknai Lajos regrutaként, 90-91. kép - I. világháborús csoportképek

92. kép - Stöger János vendéglős; 93. kép - A lipárti Stöger vendéglő kerthelyisége; 94-95. kép - Stöger szódásüvegek

96. kép - Id. Szok Andor, malomtulajdonos; 97. kép - A régi lipárti malomudvar; 98. kép - Kártyaparti a szécsenyi vendéglőben; 99. kép - A szécsenyi Langhammer család, 1921

100-102. kép - A szécsenyi Sibinger malom

103. kép - Kaufmann Anna útlevele; 104. kép - Némethy Miklós irredenta grafikája, 1921; 105. kép - Némethy Béla festménye a lipárti templom kapujáról, 1921; 106. kép - Kis József plébános a plébániai dolgozószobájában, 1925

Új lendületet adott a hit- és társadalmi életnek Kis József plébános kinevezése, aki 52 évig szolgált a községben. Felpezsdítette a közéletet, egyformán odafigyelt az iskolára és a közművelődésre, de az egyes ember ügy-bajos dolgait is segítette, hivatalos leveleket fogalmazott meg helyettük. Felújította a templomokat, iskolát, kultúrházat (népházat) épített. Barátságot alakított ki a kántortanítókkal, néptanítókkal, akik az előbb említett területeken mellé álltak. Lélekszámban a két falu a II. világháború előtti évtizedekben volt a legnépesebb. A német, majd az orosz megszállás szétzilálta, felkavarta a településeket, olyan atrocitások is történtek, ami békeidőben addig elképzelhetetlenek voltak. A háborút követő államosítások, az önkényuralom kiépülése csak tetézte mindezt. A két háború közti boldog békeidők idillje egy csapásra eltávozott, mint egy hajnali álmom.

107. kép - Emléklap a szécsényi templomról, 1925; 108. kép - Új harangokat kap a szécsényi templom, 1925; 109-110. kép - A szécsényi templom belseje, 1926

111-112. kép - Lipárti színjátszók a 20-as évek elejéről; 113. kép - Lipárti színjátszók Bíró István és Sütő Károly tanítókkal, 1924

114-116. kép - Vasszécsényi képeslapok a két háború közti időkből

117-118. kép - Vasszécsényi képeslapok a két háború közti időkből

A meghurcoltatások, a kisémmizések, a földönfutóvá válások mindennaposá váltak az épülő kommunizmus évtizedeiben. A falu társadalmi rétegződése, mint egy mélyszántáskor, átfordult, aki eddig felül volt, az alura került és fordítva. Az egykori arisztokrácia, a vidéki polgárság, a tehetős parasztság a megtúrt vagy még inkább a likvidált kategóriájába került. A következő ellenség a „klérus”, a helyi közösségekbe szervesen beilleszkedő egyház lett.

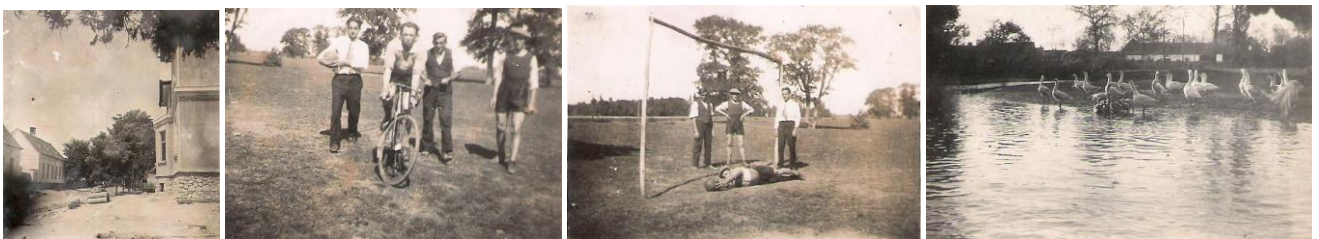
119. kép - Nagyboldogasszony a szécsenyi templom harangján, Seltenhofer Frigyes munkája 1925; 120. kép - Kis Szt. Teréz üvegablak a szécsenyi templomból; 121. kép - A szécsenyi templom padján lévő magyar címer, Pálffy Károly munkája, 1930; 122. kép - Steffek Albin mennyezetképe (Patrona Hungariae) a lipárti templomban, 1935; 123. kép - Magyar címer a lipárti hősi emlékművön, Rumi Rajki István munkája, 1937

124-125. kép - A lipárti hősi emlékmű avatása, 1937; 126-127. kép - Lipárti iskolások Bíró István tanítóval

128-131. kép - A legnehezebb nyári munka a cséplés, Szécsenyben és Lipárton, a harmincas években

132. kép - A Szkok ház és az ószög; 133-134. kép - A lipárti gyöpson, 1936; 135. kép - A Gyöngyös part Lipárton, 1936

136. kép - Stralendorff címer; 137. kép - Stralendorff Henrik; 138. kép - Abai Imre, 1936, 139. Kép - Raffensperger József

140. kép - Margit híd, az új kastély parkjában; 141. kép - Ebergényi Margit és Némethy Ede, 1943; 142. kép - Az új-kastély bejárata előtt, 1944; 143. kép - Koroknai Lajos a majorban

144. kép - Levente csoportkép; 145. kép - Nardai Vinve főhadnagy, Gyöngyösmenti Levente-parancsnok, hősi halott, 1942; 146. kép - Gombkötő József és Flórián, Jagodics József festménye, 1943

147. kép - Ronkay Károly, Vasszécseny katonai parancsnoka; 148. kép - Kislányok a lipárti Bikaréten; 149. kép - A lipárti templom kapuja, Jaksa István festmény, 1944; 150. kép - Lipárti színjátszók bíró István tanítóval, 1944

151. kép - Szkok Anna és Éva, Radnóti Kovács Árpád festménye, 1946; 152. kép - Dragovics József osztály, 1946; 153. kép - Elsőáldozók Sütő Károly és Dragovics József tanítókkal és Kis József kanonokkal; 154. kép - Szkok Andor malomtulajdonos gyászjelentése, 1947

A virágzó egyesületi életet egy tollvonással betiltották. Fortélyos félelem uralta a falut, kit-, mikor-, miért visznek el, ki-, kit-, miért jelent föl. E jelenségek törvényszerűen vezettek el az 1956-os forradalomhoz. A Múltidéző az idei Sütő Károly igazgatótanítónak szentelt különszámában részletesebben is foglalkozott a forradalom eseményeivel, erre most itt nem térünk ki. A megtorlást követő tévesztés ezúttal más simán ment. A hatvanas évek közepére lassan konszolidálódott a helyzet, mindenki tisztában volt, mit szabad-, mit nem. A falu társadalmi rétegződése ismét átalakult, most már szinte mindenkit megtörttek. A közölt fényképek szinte egy új idilli állapotot tükröznek, azonban a látszat csal...

155. kép - A Gyöngyös part Lipárton; 156. kép - A császi erdő szélén; 157. kép - Az államosított lipárti Szok malom

158. kép - A mezőről hazatérőben; 159. kép - Szűz Mária koronája színdarab csoportképe; 160. kép - Abai Imre

161-162. kép - Iskolai kirándulás; 163. kép - Színdarab a lipárti magtár iskolában

164-166. kép - Szécsenyi színdarabképek, a középső a Klárka előadása alkalmával

167-169. Szécsenyi színdarab és népi táncos képek

170-172. kép Vasszécsenyi vásárnap, 1957

173. kép - Gergye Ipoly, csornai apát, 1957; 174. kép - Oswald Győzőné, 175. kép - A lipárti „villanytorony”, transzformátor ház, 1959; 176. kép - Pungor Zoltán, tanár

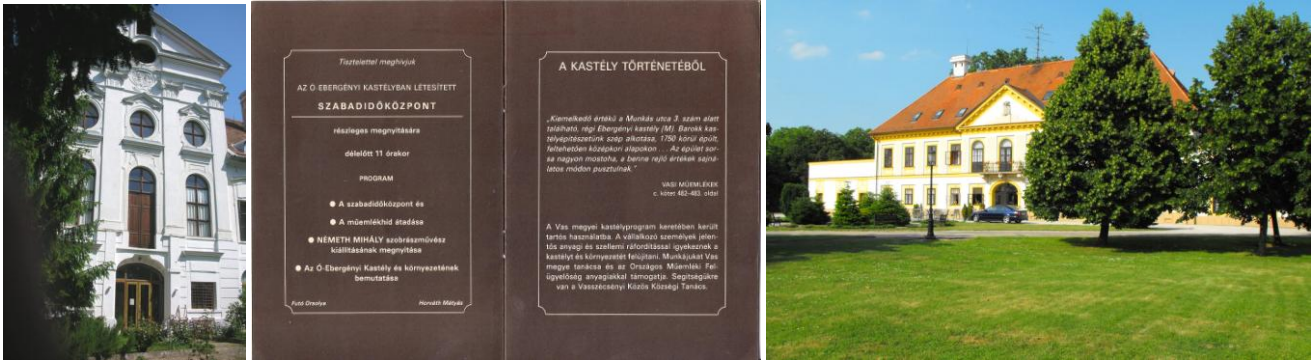

177-179. kép - Az iskolazenekar, 1959

180. kép - A Csemeszokopácsi Helytörténeti Múzeum, 1973; 181. kép - Bódy Gábor „Psyché” című filmje, 1979; 182. kép - Süle Ferenc szécsenyi születésű salomvári plébános az ...és még egymillió lépés című filmben, 1987; 183. kép - Az ó-kastély felújítási terve textil alkotóházzá és múzeummá, 1984

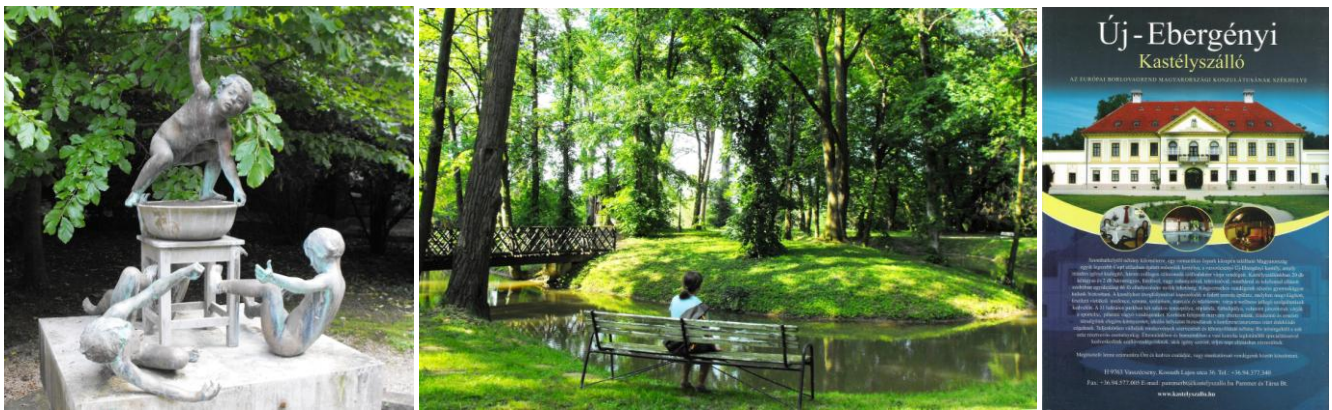
Károlyi Antal csemeszokopácsi születésű építész koncepciója alapján elindult Vas megyében az üresen álló kastélyok hasznosítása. Tervek készültek különböző közfunkciók kialakítására, így az ó-kastély esetében a velemi textil-alkotótelep átköltöztetése merült fel, ennek érdekében fel akarták építeni a nem létező szárnyát is az épületnek, amiben a szombathelyi textilgyűjtemény kapott volna helyet. A terv azonban terv maradt, pedig a rekonstruált bal szárnyal már roppant grandiózus látványt nyújtott a kastély. Később Horváth Mátyás vette hatvan évre bérbe, ő is szervezett kulturális rendezvényeket, koncerteket, kiállításokat a kastélyban a felújítás után. Az újkastélyt a fővárosi Villanszerelő Vállalat vásárolta meg és építette újjá, az átadás után Pammer István vezetése alatt rendkívül gazdag turisztikai programok valósultak meg benne. Fontos közéleti eseményeknek, konferenciáknak is a színhelye lett.

184-185. kép - A felújított 6-kastély, és nyitórendezvényének meghívója, 1986; 186. kép - A felújított újkastély, 1986

187-189. kép - A VIV kastély meghívója, és ismeretterjesztő kiadványa

190. kép - Marton László alkotása az újkastély parkjában, 1986; 191. kép - A Margit sziget az újkastély parkjában; 192. kép - Az Európai Borlovagrend folyóiratában hirdetés az újkastélyról, mint a lovagrend magyarországi székhelyéről

193. kép - Az iskola tornacsarnok felszentelése, 1992; 194-195. kép - Dr. Tóth Jenő atya Aranymiséje, 1995

Ez a pezsgés a településre is visszahatott, a rendszerváltozás után a falu az egyházközséggel karöltve nagyszabású terveket valósított meg, közösségi ház építése, énekkar szervezése, cserkészcsapat alapítása, bencés diáktalálkozó rendezése, zarándoklatok, szabadtéri szoborpark létrehozása, Betlehemek készítése, szindarabok előadása, ismeretterjesztő előadások tartása, könyvkiadás, templomi koncertek rendezése stb. Külön ki kell emelni dr. Tóth Jenő és Merkli Ferenc plébánosok aktivitását, vitalitását.

196. kép - Dr. Pungor Ernő akadémikus, tárca nélküli miniszter az első díszpolgára a településnek, Gyurácz Ferencsel a Vasi Szemle főszerkesztőjével, 1993; 197. kép - Vasszécseny címere, 1994; 198. kép - Bencés diáktalálkozó az újkastélyban, 1995; 199. kép - Az Európai Borlovagrend magyarországi konzulátusa az újkastélyban

199-200. kép - Waldorf Olimpia, 2007; 201. kép - Európai Borlovagrend találkozó az újkastélyban, Pammer Istvánnal

202. kép - Vasszécseny az ezredfordulón, 2002; 203. kép - Dísztányérok vasszécsenyi motívumokkal; 204. kép - Vasszécsenyi képeslap, 2009

205. kép - Mária szobor a plébániaépülettel; 206. kép - Pünkösdőrlő iskolás lányok; 207-208. kép - Az Ambrózy-Migazzi István általános iskola énekkarának CD-je, 2009

A település kulturális élete is fellendült, az itt élő, és innét elszármazó költők-, művészek rendezvényeikkel-, kiadványaikkal és műveikkel ismét csak emelték a település rangját, hírnevét. Ötödik éve rendszeresen képzőművészek fordulnak meg községünkben a plein air művésztelepeken. Komoly turisztikai vonzerőt jelent Pődör György ásványgyűjteménye, illetve az évről évre gyarapodó Szt. II. János Pál szabadtéri szoborpark, ami II. János Pál által szentté és boldoggá avatott személyeket jeleníti meg, az erdélyi gyökerekkel rendelkező Bálint József fafaragó alkotásai által.

209. kép - A Rozmaring asszonykórus CD-je, 2009; 210. kép - Nagy János tíz kötetes költő; 211. kép - Nagy Emília költő vereses CD-je, 2010; 212. kép - Tóth Livia iparművész kiállítás-meghívója

213. kép - Tóth Livia „Mária oltalma alatt” című nemezképe, melyet a polgármesteri hivatalnak ajándékozott, 2000; 214. kép - Módy Péter szobrászművész „Eleink” című szobra Csempezkopácson, 2000; 215. kép - Módy Péter csempezkopácsi díszpolgár érme; 216. kép - Varga Bernadett iparművész Szt. Márton születése oltárterítője a szombathelyi Szt. Márton templomban; 217. kép - Varga Bernadett és Tóth Katalin kiállítás-meghívója, 2011

218-219. kép - Pődör György ásványmúzeuma, 2008; 220. kép - Szt. II. János Pál szabadtéri szoborpark Bálint József alkotásaiból

221. kép - Játsszótér és park; 222-223. kép - Vasszécsenyi családi házak

Természetesen az utcák-, terek és parkok is megszépültek. A gazdag történelmi múlt biztosítja a jövő lehetőségeit, reményeit. Amilyen a gyökérzet, olyan a korona egy fánál, és ez az emberi közösségek esetében sincs másként. 2017-ben lesz Vasszécseny 800 éves. A Múltidéző ezzel a kis képes különszámmal tiszteleg a közelgő jelentős évforduló előtt. A lap több ezer tétéles digitális fotóarchívumából ad közre egy kis illatos csokorra valót, a falu szerethető arcát próbálva felmutatni minden régi és új olvasójának. Nem törekedhetett teljességre, csupán csak felvillantotta értékeinket, amiket ápolni és őrizniünk kell, ami viszont közösségi feladat. Tevékeny, összetartó közösségekben ma nagy hiány mutatkozik, tehát az értékmegőrzésnek a neheze így hátra van, de a remény életben tart minket.

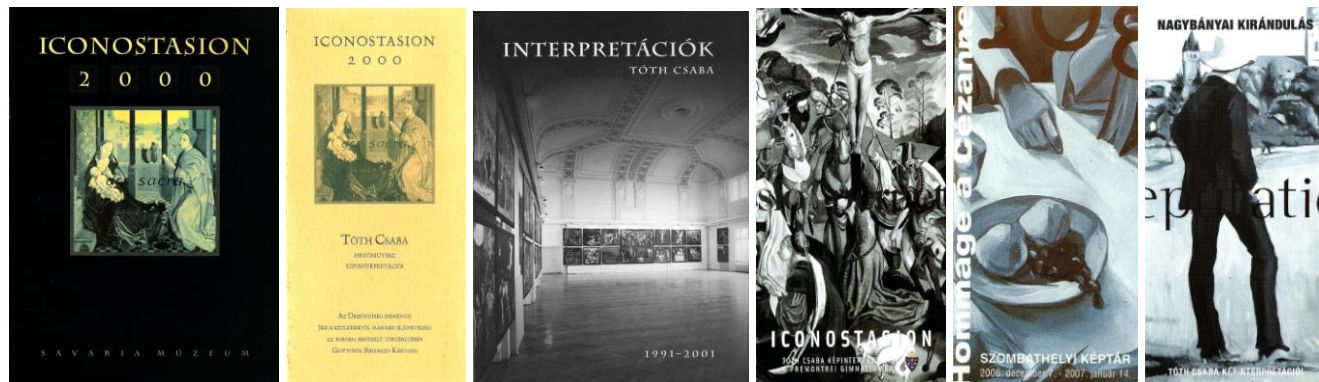
224. kép - Az I. Ebergényi világtalálkozó, 2009; 225. kép - Ambrózy Teréz emlékére állított Mária kép felszentelése, Merkli Ferenc plébános és Nagy János költő, 2012; 226. kép - Vasszécseny díszpolgárának, Szkok Iván festőművésznek kiállítás-megnyitóján, Pungor Ernő akadémikus, Vasszécseny első díszpolgárának családja és V. Németh Zsolt államtitkár körében, 2015

227. kép - Iskolai Betlehem, 2013; 228. kép - Czestochowai Fekete Madonna másolata a lipárti templomban, 2015; 229. kép - A lipárti templom Betleheme, 2014; 230. kép - Turisztikai kiadvány a lipárti templomról, 2010

231. kép - Kovács Andrea térkompozíciója; 232. kép - F fiatal művész a plein air művésztelepen; 233. kép - Művészet a családban kiállítás plakátja, 2016; 234. kép - R. Stencinger Katalin gyűjteményes kiállításának plakátja, 2016

235-240. kép - Tóth Csaba Munkácsy-díjas (2016) festőművész kiállításainak meghívói és katalógusai, 2000-2010